

Konferencijos dalyviai parengė bendrą kreipimąsi į Pasaulinį biosferos rezervatų kongresą, kuris vyks Kinijoje 2025 m. Kinijos kongrese bus brėžiamos veiklos kryptys naujam dešimtmečiui: Hangzhou strategija ir veiksmų planas po 2025 metų. Europos ir Šiaurės Amerikos susitikimo ir greta jo vykusio Jaunimo forumo dalyviai sutarė dėl rekomendacijų naujai strategijai. Pažymėtina, kad šie siūlymai buvo priimti konsensu ir išreiškia dalyvių asmeninius įsitikinimus ir nebūtinai atspindi jų atstovaujimų valstybių oficialias pozicijas. Svarbu ir tai, kad EuroMAB 2024 dalyviai nereikalauja to, prie ko nesiektų patys savo veikla prisidėti.

Rekomendacijos nukreiptos į naujosios strategijos kūrimo procesus, išsakant būtinybę išlaikyti viso proceso įtraukumą, skaidrumą ir veikėjų atsakomybę už siekiamus rezultatus, tolygų atstovavimą ir įvairovę, tiek pasaulio regionų, skirtingų biosferos rezervatų tipų, visuomenės grupių (lyčių, amžiaus grupių, mokslo, politikos, vietos tautų), taip pat strategijos struktūrą ir formatą, siekiant integralaus, nuosaikaus, suprantamo ir pritaikomo politiniame ir vadybos lygmenyje dokumento, kuris didintų MAB programos matomumą ir žinomumą, skatintų biosferos rezervatų finansavimą, pritrauktų jaunų žmonių dėmesį, demonstruotų globalių ir nacionalinių problemų sprendimo pavyzdžius, siūlytų veiksmus skirtingoms institucijoms ir veikėjams, priklausomai nuo jų pajėgumų ir atsakomybės. Naujoje strategijoje taip pat turėtų būti aptariamas naujų biosferos rezervatų paraiškų ir periodinių vertinimų naujas konceptas, siekiant didesnio poveikio biosferos rezervatams ir juos valdančioms valstybės institucijoms.

Daugiausia rekomendacijų skirta naujos strategijos programiniam turiniui. Šios rekomendacijos gimė susitikimo metu vykusių atskirų teminių seminarų metu.

(a) Pasaulinis biosferos rezervatų tinklo vaidmuo sprendžiant trigubą planetos krizę (klimato kaita, biologinės įvairovės nykimas ir tarša). Nors svarbu pabrėžti ir biosferos rezervatų vaidmenį sprendžiant atskiras krizes, vis dėlto pagrindinės ateinančio dešimtmečio galimybės ir iššūkiai biosferos rezervatams yra integruoti sprendimai kovojant su klimato kaita ir biologinės įvairovės nykimu. Jie gali ir turėtų vaidinti svarbų vaidmenį pereinant prie tvaresnio išteklių naudojimo, tvaresnių maisto sistemų ir žemės ūkio praktikos, miškininkystės, vandens išteklių naudojimo, gamybos pramonės bei žuvininkystės.

(b) Pasaulio gamtos rezervatų tinklas, kaip inovatyvių darnaus plėtros bandymų ir modelinių regionų tinklas, kuriame įveiklinami naujaisi tarpvyriausybiniams teisės aktai, susitarimai ir programos biologinės įvairovės išsaugojimui, ekosisteminėms paslaugoms ir klimato kaitai spręsti. Tinklas unikalus tuo, kad apima daugiau nei 5% pasaulio sausumos, todėl turėtų būti labiau matomas kaip galimybė prasmingai ir įtraukiai įgyvendinti 2030 m. darbotvarkę ir tolesnę darbotvarkę po 2030 m., taip pat kitas JT programas ir strategijas.

(c) Pasaulinis gamtos rezervatų tinklas turėtų būti pozicionuojamas kaip platforma įgyvendinti visas Visuotinės biologinės įvairovės programos (GBF) tikslas ir uždavinius. Dėl pastovumo ir zonų įvairovės tinkle galima pritaikyti GBF principus lokaliai ir holistiškai, įtraukiant vietos bendruomenes ir siekiant tvaraus vystymosi platesnėse teritorijose.

(d) Pasaulinis gamtos rezervatų tinklas turėtų aktyviai dalyvauti valdant gamtinių pavojų keliamą riziką, ypač susijusią su gėlu vandeniu. Biosferos rezervatai yra platforma visapusiškai spręsti gėlo vandens tvarkymo problemas, siekiant bendrų sprendimų kovojant su klimato kaita ir stiprinant bendradarbiavimą tarp suinteresuotų šalių, teisių turėtojų ir bendruomenių. Taip pat siūloma sukurti teminį tinklą, vienijantį vandens ekosistemas, taip palengvinant bendrų problemų sprendimą ir prisitaikyti prie klimato kaitos.

- (e) Pasaulinis gamtos rezervatų tinklas (WNBR) turėtų remti gamtosaugai palankius sprendinius (NbS) savo veikloje, skleisdamas teigiamą žinią ir tarpininkaudamas tarp įvairių suinteresuotųjų šalių. Siekiant suderinti žmogaus ir gamtos poreikius, galima remtis IUCN pasauliniu NbS standartu.
- (f) Rekomenduojama biosferos rezervatams, be esamų saugomų teritorijų, įkurti ekologinius koridorius, kurie pagerintų ryšį tarp šių teritorijų, sumažintų buveinių fragmentaciją ir padidintų viso tinklo atsparumą.
- (g) Pasaulinis gamtos rezervatų tinklas turėtų būti skatinamas taikyti žiedinės ekonomikos principus ir plėtoti turizmą taip, kad jis būtų naudingas aplinkosaugai, socialinei sričiai ir ekonomikos tvarumui.
- (h) **Naujoje tinklo strategijoje turėtų būti skatinamas biosferos rezervatų vaidmuo plėtojant ir naudojant atsinaujinančią energiją. Rekomenduojama, kad energijos gamybos parkai biosferos rezervatuose būtų decentralizuoti, atsižvelgiant į zonavimą, ir būtų atitinkamų proporcijų, taip pat jų diegimas būtų planuojamas bendradarbiaujant su vietos bendruomene bei pagrįstas naudingumu išskirtinai vietos bendruomenei ir ekosistemoms, išvengiant ekosistemų fragmentacijos. Taip pat parko įgyvendinimas turi būti stebimas ir valdomas lanksčiai, nuolat stebint poveikį aplinkai ir pagal tai adaptuojant sprendimus.**
- (i) Naujoje strategijoje po 2025 m. turi būti pabrėžta mokslinių tyrimų ir švietimo biosferos rezervatuose svarba. Rezervatai turėtų patys kurti tyrimų strategijas, įtraukiančias įvairias žinių sritis ir bendradarbiavimą. Taip pat siūloma plėtoti ir naudoti skaitmenines priemones žinioms kaupti, mokytis ir dalytis inovatyviais sprendimais tvaraus vystymosi srityje. Efektyvūs švietimo metodai turėtų būti replikuojami visame pasauliniame gamtos rezervatų tinkle.
- (j) Pasaulinė veiksmų programa po 2025 m. ragina biosferos rezervatus puoselėti žmogaus teises, lygybę, demokratiją ir teigiamus socialinius pokyčius. Jie turėtų tapti pavyzdžiu įtraukiant ir įgalinant įvairias bendruomenes, suinteresuotąsias šalis bei teisių turėtojus, taip pat spręsti sveikatos ir gerovės problemas. Kartu biosferos rezervatai gali prisidėti prie taikaus vystymosi, kovos su klimato kaita ir istorinių neteisybių gamtosaugoje sprendimo.
- (k) Siekiant stipraus biosferos rezervatų valdymo, programoje pabrėžiama daugiapakopė ir visuomenę įtraukianti valdysena su stabiliu valstybių finansavimu. Taip pat akcentuojama efektyvi komunikacija, pasitelkiant žaidimus ar vaidmenų pasikeitimus, siekiant suvienyti skirtingas nuomones ir bendruomenes. Be to, rezervatų valdymo komandos turi būti sudarytos iš įvairių sričių specialistų - gamtosaugos, tvarumo, mokslo ir švietimo.
- (l) Pabrėžiama vietos bendruomenių ir jų žinių svarba.
- (m) Ilgalaikių, prasmingų ir abipusiai naudingų partnerysčių tarp jaunimo ir MAB programos dalyvių, įgalinant jaunas žmones kaip išsilavinusius, kompetentingus ir kūrybingus sprendimus priimančius lyderius su inovatyvia ateities vizija, svarba.
- (n) Siekiama stiprinti teminius tinklus, jungiančius rezervatus ir mokslo institucijas, taip pat skatinti naujų tinklų kūrimą. Kartu pabrėžiama lygiateisiškumo principu grindžiamų dvišalių ir daugiašalių partnerysčių plėtra bei finansavimo didinimas. Bendradarbiavimą galima pradėti nuo akademinių mainų ir jaunimo programų, o svarbiausiu veiksmu įvardijamas ilgalaikis bendradarbiavimas tarp atskirų rezervatų ir valstybių, ypatingą vaidmenį skiriant EuroMAB tinklui.

(o) Pasaulinis gamtos rezervatų tinklas (WNBR) turėtų glaudžiau bendradarbiauti su kitais UNESCO padaliniais ir programomis. Siūloma stiprinti ryšius su UNESCO mokyklomis, tvaraus vystymosi švietimo iniciatyvomis, UNESCO II kategorijos centrais ir UNESCO katedromis. Taip pat raginama bendradarbiauti su UNESCO programomis vandens ir vandenynų srityje, UNESCO ryšių iniciatyvomis ir siekti aplinkosaugos etikos srities plėtros.